

Beslut

---

efter kvalitetsgranskning av huvudmannens och rektorns arbete för att fler elever ska få undervisning av behöriga förskollärare och lärare i förskoleklass och grundskola Härnösands kommun och Gerestaskolan

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning i Härnösands kommun och Gerestaskolan avseende kvaliteten i huvudmannens och rektorns arbete för att fler elever ska få undervisning av behöriga förskollärare och lärare. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska huvudmäns och rektorers arbete för att se till att fler elever får undervisning av legitimerade och behöriga förskollärare och lärare i förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6.

För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

1. I vilken utsträckning bedriver huvudmannen och rektorn ett strategiskt arbete för att undersöka behov av behöriga förskollärare och lärare inom huvudmannens organisation och den aktuella skolenheten?
2. I vilken utsträckning bedriver huvudmannen och rektorn ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga förskollärare och lärare genom behörighetsgrundande utbildning?

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer kvaliteten i huvudmannens och rektorns arbete i tre nivåer. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls av Härnösands kommun och Gerestaskolan i följande utsträckning:

Arbete för att undersöka behov av behöriga lärare

Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett strategiskt arbete för att undersöka behovet av behöriga lärare och förskollärare, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn för Gerestaskolan behöver utveckla arbetet med att kartlägga och analysera lärarnas behörigheter så att rektorn också får en bild av behoven och möjligheten för befintlig persona att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Arbete för ökad behörighet genom utbildning

Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett arbete för att öka behörigheten bland lärare och förskollärare genom behörighetsgrundande utbildning, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn för Gerestaskolan behöver utveckla arbetet med att informera om möjligheter samt uppmuntra förskollärare och lärare att delta i

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 25 november 2026 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2026:940) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Arbete för att undersöka behov av behöriga lärare

Här bedöms i vilken utsträckning huvudmannen och rektorn bedriver ett strategiskt arbete för att undersöka behov av behöriga förskollärare och lärare inom huvudmannens organisation och aktuell skolenhet. I det ingår hur rektorn och huvudmannen återkommande tar reda på nuvarande och framtida behov av behöriga lärare och förskollärare. Det gäller såväl behov av legitimerade lärare som behov av behöriga lärare i ämnen där lärare som är legitimerade men inte behöriga i ämnet, årskursen eller skolformen undervisar. Även möjligheterna att öka behörigheten genom behörighetsgrundande utbildning av befintlig personal omfattas. Vidare ingår hur ansvarsfördelning och samverkan kring kartläggningsarbetet mellan huvudmannen och rektorn ser ut.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett strategiskt arbete för att undersöka behovet av behöriga lärare och förskollärare, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med lärare, rektorn för aktuell skolenhet, representanter för huvudmannen, gruppintervju med rektorer inom huvudmannens organisation samt inskickade dokument och Skolverkets statistik.

Kartläggning och analys av behov

Huvudmannen arbetar strukturerat med att kartlägga och analysera behov av behöriga förskollärare och lärare inom organisationen, men arbetet är ännu inte helt implementerat. Flera centrala funktioner inom huvudmannens organisation är nytillträdde och de har tillsammans utarbetat en ny struktur i det systematiska kvalitetsarbetet där kartläggningen av behöriga förskollärare och lärare ingår. Arbetet innebär att huvudmannen samlar in information på flera olika sätt för att skapa en bild av såväl kortsiktiga som långsiktiga behov. En utgångspunkt är det digitala personalsystemet där information om personalens legitimationer finns samlad och som kontinuerligt uppdateras gentemot Skolverkets system. Den informationen kompletteras med att huvudmannen tar del av rektorernas tjänstefördelning och den information som rektorerna rapporterar in till Statiska centralbyrån gällande lärares undervisning och behörighet. Utöver det gör huvudmannen prognoser över elevantal och pensionsavgångar samt hur förändringar i styrdokumentet kan komma att påverka behovet av behöriga lärare; exempelvis den tioåriga grundskolans införande. Dessa underlag, tillsammans med information om eventuell övertalighet och rekryteringsbehov, använder verksamhetschefen för att i samtal med rektorsgruppen fördjupa informationen. I de samtalen använder huvudmannen även information från rektorernas kvalitetsrapporter. Enligt den nya strukturen för kvalitetsarbetet ska kvalitetsrapporterna omfatta rektorernas analyser av arbetet med kompetensförsörjning. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök var dock ännu inte alla delar av kvalitetsarbetet genomförda och därmed var det ännu inte tydligt om det materialet som huvudmannen efterfrågar kommer att vara tillräckligt för att ge en tydlig bild av behoven av behöriga förskollärare och lärare på en aggregerad nivå. Huvudmannen analyserar behoven av behöriga lärare, och i dialog med rektorerna beslutar huvudmannen om det är omplacering, tillfällig omfördelning av tjänster, rekrytering eller behörighetsgrundande utbildning som är alternativet för att tillgodose de behov som finns. Exempelvis har huvudmannen identifierat att det finns behov av behörighetsgrundande utbildning utifrån den tioåriga grundskolans införande.

Rektorn på Gerestaskolan kartlägger och analyserar inte behov av behöriga förskollärare och lärare på skolenheten på ett systematiskt sätt. Under de senaste åren har det skett flera rektorsbyten och det har inte varit någon

tydlig struktur i arbetet med att kartlägga och analysera behov av behöriga lärare. Det har till exempel varierat om rektorerna har följt upp vilka behov det finns av behöriga lärare och om det finns behov av behörighetsgrundande utbildning för befintlig personal. Vid tidpunkten för Skolinspektionens granskning har rektorn, som tillträdde sin tjänst inför nuvarande läsårsstart, precis påbörjat arbetet med att se över lärarnas legitimationer relaterat till vad de undervisar i samt om det finns behov av behöriga lärare i något enskilt ämne. Det påbörjade arbetet har sammanfallit med att rektorn arbetar med tjänsteplaneringen inför nästkommande läsår samt utifrån att Skolinspektionen har efterfrågat information i samband med denna granskning. Rektorn har på så sätt blivit varse att lärares behörighet inte alltid har överensstämt med en tidigare föreställning. Det är bland annat lärare som sedan flera år undervisar i ämnen som de har trott sig vara behöriga i. Rektorn har heller inte haft information om behörigheten för samtliga lärare som undervisar skolenhetens elever, till exempel lärare som undervisar i moderna språk. Rektorn uppger att nu när hen har påbörjat arbetet med att kartlägga och analysera behov av behöriga lärare kommer hen att använda sig av kommunens digitala personalsystem där information om lärares legitimationer finns att tillhandahålla. Den informationen kommer rektorn komplettera med samtal med lärarna för att få insyn i eventuella önskemål om tjänstledighet och framtida pensionsavgångar. Kartläggningen omfattar även eventuella behov av behörighetsgrundande utbildning inför den tioåriga grundskolan. Rektorn har hitintills, utifrån sin kartläggning, identifierat att det finns behov av behöriga lärare i flera ämnen utifrån att lärare undervisar i ämnen som de inte är behöriga i. Sammantaget har rektorn nu ett underlag för att framöver kunna kartlägga och analysera behov av behöriga lärare på ett strukturerat sätt för att på så sätt kunna identifiera behov av insatser.

Arbetsfördelning och samverkan

Arbetet med att kartlägga och analysera behovet av behöriga förskollärare och lärare bedrivs nu både på huvudmannanivå och skolenhetsnivå, men arbets- och ansvarsfördelningen i arbetet är ännu inte tydlig. För rektorerna är det tydligt att de själva ansvarar för att kartlägga behoven på den egna skolenheten och att de i sin tur ska förmedla eventuella behov till huvudmannen. Även om det finns tillfällen då rektorerna tillsammans med förvaltningen diskuterar behov av behöriga förskollärare och lärare, har rektorerna ännu inte någon samlad bild av behoven på en aggregerad nivå. Däremot har det blivit tydligt att rektorerna förväntas samverka i större utsträckning än vad de har gjort tidigare för att samordna tjänster utifrån behoven på skolenheterna. Huvudmannen efterfrågar och följer också numera generellt upp information från rektorerna på ett strukturerat sätt,

däribland rektorernas pågående arbete med tjänstefördelningen inför kommande läsår.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn för Gerestaskolan behöver utveckla arbetet med att kartlägga och analysera lärarnas behörigheter så att rektorn också får en bild av behoven och möjligheten för befintlig personal att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att den kartläggning och analys av behöriga förskollärare och lärare som rektorn gör inte ger en fullständig bild av nuvarande och framtida behov av behöriga förskollärare och lärare. Arbetet omfattar inte heller en analys av möjligheterna att tillgodose behoven av behöriga lärare genom behörighetsgrundande utbildning av redan anställd personal. Det innebär en risk att rektorn går miste om möjligheten att genom utbildning öka andelen undervisning som bedrivs av behöriga lärare.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar arbetet med att kartlägga behovet av behöriga förskollärare och lärare. Även lärare som undervisar skolenhetens elever från en annan skolenhet behöver ingå i kartläggningen. Rektorns kartläggning bör även ha ett tydligare framtidsperspektiv, eftersom det finns lärare som återkommande undervisar i ämnen som de saknar behörighet för. Kartläggningen bör också omfatta möjligheten för befintlig personal att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Arbete för ökad behörighet genom utbildning

Här bedöms i vilken utsträckning huvudmannen och rektorn bedriver ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga förskollärare och lärare genom behörighetsgrundande utbildning. I det ingår hur huvudmannen och rektorn utifrån identifierade behov arbetar med insatser för att öka behörigheten bland befintlig undervisande personal. Arbetet med att informera personal om möjligheterna till behörighetsgrundande utbildning, uppmuntra dem och ge stöd för att kunna delta i behörighetsgrundande utbildning ingår också. Vidare bedöms hur huvudmannen och rektorn planerar och följer upp deltagande i behörighetsgrundande utbildning.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett arbete för att öka behörigheten bland befintliga lärare och

förskollärare genom behörighetsgrundande utbildning, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med lärare, rektorn för aktuell skolenhet, representanter för huvudmannen, gruppintervju med rektorer inom huvudmannens organisation samt inskickade dokument och Skolverkets statistik.

Insatser och stöd utifrån identifierade behov

Huvudmannen genomför insatser för att öka behörigheten genom att uppmuntra och informera personal om möjligheten till behörighetsgrundande utbildning utifrån huvudmannens identifierade behov. Inom huvudmannens organisation finns det möjlighet för förskollärare och lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning och ett antal förskollärare och lärare deltar varje år i sådan utbildning. Vilken utbildning som är aktuell utgår från såväl den enskilda skolenhetens identifierade behov som behov på en aggregerad nivå. Exempelvis har huvudmannen identifierat ett behov av behöriga lärare i ämnet svenska som andraspråk och ett behov av att utöka förskollärares behörighet i samband med den tioåriga grundskolans införande. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök är det lärare inom organisationen som går behörighetsgrundande utbildning inom just dessa områden och flera lärare har också sökt behörighetsgrundande utbildning inför kommande läsår. Rektorerna diskuterar alla ansökningar om behörighetsgrundande utbildningar med verksamhetschefen, dels för att stämna av vilket stöd som är aktuellt att ge till den studerande i relation till verksamhetens behov, dels för att huvudmannen får en övergripande bild över vilka utbildningar som pågår. Huvudmannen har på så sätt möjlighet att rikta stödet till skolenheterna med störst behov och stödet ser olika ut utifrån skolenheternas olika förutsättningar. Stödet handlar till exempel om möjligheten att studera under arbetstid, vikarieanskaffning och betald kurslitteratur samt resor till lärosäten. Inom organisationen är det rektorerna som har huvudansvaret för att informera och stötta sin personal i frågor som rör behörighetsgrundande utbildning. Rektorerna i sin tur får relevant information av huvudmannen gällande olika utbildningar, såväl på rektorsmöten som via intranätet. Sammantaget genomför huvudmannen riktade insatser utifrån identifierade behov samt informerar och uppmuntrar till deltagande i behörighetsgrundande utbildning för att öka behörigheten.

Rektorn för Gerestaskolan har inte genomfört några insatser utifrån identifierade behov och arbetar inte strategiskt med att informera, uppmuntra eller ge stöd till lärare att delta i behörighetsgrundande

utbildning. Då rektorn, vid tidpunkten för Skolinspektionens besök, ännu inte hade kartlagt behoven av behöriga lärare och därmed inte heller behov av behörighetsgrundande utbildning har rektorn inte genomfört några insatser och inte heller informerat eller uppmuntrat lärare till att gå behörighetsgrundande utbildning. Däremot är det tydligt för rektorn att det är någonting som huvudmannen förväntar sig att rektorn arbetar med framöver då kompetensförsörjning är ett prioriterat område för huvudmannen. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök var det ingen lärare som studerade för att utöka sin behörighet. Däremot, för flera år sedan, då lärarna fick information och uppmuntran av dåvarande rektorn, var det flera lärare som genomförde behörighetsgrundande utbildning utifrån identifierade behov.

Planering och uppföljning av utbildningsinsatser

Huvudmannen planerar de insatser som genomförs inom organisationen för att öka behörigheten för förskollärare och lärare, men uppföljningen av insatserna sker inte strukturerat. Planeringen för insatserna sker genom att huvudmannen och rektorer har dialog så att den behörighetsgrundande utbildningen ska vara genomförbar utifrån den studerandes och verksamhetens förutsättningar. Exempelvis finns det en flexibilitet i det ekonomiska stödet som utgår från huvudmannen gällande behörighetsgrundande studier för att utbildningen inte ska ses som en belastning för verksamheten, utifrån till exempel skolenhetens storlek. Alla ansökningar om behörighetsgrundande utbildningar godkänns också av huvudmannen. Inom organisationen är det tydligt att det sedan är rektorerna som ansvarar för själva planeringen och uppföljningen av medarbetares studier. Huvudmannen följer strukturerat upp de behörighetsgrundande utbildningar där statsbidrag utgår. Övriga behörighetsgrundande utbildningar följs endast upp om det är någonting som rektorer spontant förmedlar vid olika dialogmöten. Genom det digitala personalsystemet följer huvudmannen upp hur behörigheten inom organisationen generellt förändras över tid.

På Gerestaskolan är det inte någon lärare som i närtid har deltagit i behörighetsgrundande utbildning och det är inte heller någon lärare, som vid tidpunkten för Skolinspektionens besök, deltar i behörighetsgrundande utbildning. Tidigare rektor för skolenheten har dock planerat och följt upp deltagandet i behörighetsgrundande utbildning på ett strukturerat sätt, men det har varierat över tid och med vilket fokus skolledningen har haft på området.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn för Gerestaskolan behöver utveckla arbetet med att informera om möjligheter samt uppmuntra förskollärare och lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte informerar om och uppmuntrar förskollärare och lärare till att delta i behörighetsgrundande utbildning. Det medför en risk att lärare inte utbildar sig i den grad som skulle vara möjligt och därmed att elever inte får undervisning av legitimerade och behöriga lärare.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar ett systematiskt arbete med att informera om och uppmuntra lärare till att delta i behörighetsgrundande utbildning. Det arbetet kan med fördel kopplas till rektorns arbete med kompetensförsörjning som är ett prioriterat område för huvudmannen. Det i sin tur kan leda till att det blir en kontinuitet och struktur i arbetet.

På Skolinspektionens vägnar

X Sarah Vinterlycka

Beslutsfattare
Signerat av: Sarah Vinterlycka

X Malin Lundquist

Föredragande
Signerat av: Malin Lundkvist

I handläggningen av ärendet har även utredaren Sara Algulin deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

2 kap. 8–10, 13, 16–21, 34 a §§

4 kap. 3–4 §§

Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare

2 kap. 2–7 b, 35, 44–53 §§

3 kap.

4 kap. 4 §

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Gerestaskolan och Härnösands kommun den 15–16 april 2026. Besöket genomfördes av Sara Algulin och Malin Lundquist.

Gerestaskolan omfattar förskoleklass, årskurserna 1–6 samt fritidshem. På skolenheten går cirka 360 elever. Skolenheten leds av en rektor. Skolverkets statistik visar att år 2025 är det 90,5 procent av lärarna (heltidstjänster) som är legitimerade och undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i. Av de dokument som Skolinspektionen har tagit del av i samband med granskningen framgår att på Gerestaskolan är 25 av 26 av de undervisande lärarna legitimerade förskollärare eller lärare. Tio av dessa lärare undervisar i ämnen, årskurser eller en skolform som de inte är behöriga i. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök på skolenheten är det ingen lärare som går behörighetsgrundande utbildning.

Härnösands kommun ansvarar för 13 grundskoleenheter, varav Gerestaskola är en. Skolverkets statistik visar att år 2025 varierar andelen legitimerade lärare (heltidstjänster) i grundskolan som undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i mellan 24,2 procent och 90,5 procent vid kommunens skolenheter.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En intervju med lärare
- En intervju med rektorn och biträdande rektor för aktuell skolenhet
- En intervju med representanter för huvudmannen
- En intervju med ett urval av rektorer inom huvudmannens organisation
- Dokument som begärts in från huvudmannen
- Statistik från Skolverket.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket och övrigt underlag för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från alla huvudmän och skolenheter som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras hösten 2026.